

BHAVNAGAR UNIVERSITY

BHAVNAGAR

(NACC Accreditation Grade “B”)

CREDIT AND SEMESTER SYSTEM

SYLLABUS

MASTER OF ARTS (M.A.)

SANSKRIT

(In Force From Academic Year: 2010-2011)

तमसो मा ज्योतिर्गमय

M.A.
Credit and Semester System Syllabus

NAME OF THE SUBJECT: SANSKRIT

SEMESTER – 1st

SR. NO.	PAPER NO.	NAME OF THE PAPER	TOTAL MARKS EXT+INT=TOTAL	PASSING STANDARD EXT+INT= TOTAL	TOTAL TEACHING HOURS	CREDITS
1	1	वेद तथा वेदांग	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
2	2	काव्यशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
3	3	दार्शनिकसिद्धांतौ	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
4	4	ललितवाङ्मय	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05

* INTERNAL MARKS

ASSIGNMENT	10
SEMINAR	10
TEST	10

M.A.
Credit and Semester System Syllabus

NAME OF THE SUBJECT: SANSKRIT

SEMESTER – 2nd

SR. NO.	PAPER NO.	NAME OF THE PAPER	TOTAL MARKS EXT+INT=TOTAL	PASSING STANDARD EXT+INT= TOTAL	TOTAL TEACHING HOURS	CREDITS
1	5	सिद्धांतकौमुदी अने भाषाविज्ञान	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
2	6	काव्यशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
अथवा						
3	6	व्याकरणपरंपरा	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
4	7	ब्रह्मसूत्र अणुभाष्य, मोहमुद्गरस्तोत्र अने तर्कभाषा	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
5	8	पुराणेतिहास	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05

* INTERNAL   MARKS

ASSIGNMENT	10
SEMINAR	10
TEST	10

M.A.
Credit and Semester System Syllabus

NAME OF THE SUBJECT: SANSKRIT

SEMESTER – 3rd

SR. NO.	PAPER NO.	NAME OF THE PAPER	TOTAL MARKS EXT+INT=TOTAL	PASSING STANDARD EXT+INT= TOTAL	TOTAL TEACHING HOURS	CREDITS
1	9	ऋग्वेद (मंडल-७), केनोपनिषद्, निरुक्त अने छंदशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
2	10	भारतीय साहित्यशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
3	11	दर्शनशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
4	12	प्रशिष्ट साहित्य	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05

* INTERNAL MARKS

ASSIGNMENT	10
SEMINAR	10
TEST	10

M.A.
Credit and Semester System Syllabus

NAME OF THE SUBJECT: SANSKRIT

SEMESTER – 4th

SR. NO.	PAPER NO.	NAME OF THE PAPER	TOTAL MARKS EXT+INT=TOTAL	PASSING STANDARD EXT+INT= TOTAL	TOTAL TEACHING HOURS	CREDITS
1	13	भाषाविज्ञान – संशोधनपद्धति	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
2	14	काव्यशास्त्रનો પરિચય, સાહિત્યદર્પણ અને કાવ્યાદર્શ	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
अथवा						
3	14	व्याकरणशास्त्र	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
4	15	तत्वज्ञान અને દર્શન	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05
5	16	રામાયણ, મહાભારત અને પુરાણ	70 + 30 = 100	28 + 12 = 40	15 Weeks x 05 Hours = 75	05

* INTERNAL   MARKS

ASSIGNMENT	10
SEMINAR	10
TEST	10

M.A. (SANSKRIT)
SEMESTER – I

PAPER – 1 - वेद तथा वेदांग

Credits: 05

Total Marks: **100 Marks**
Marks: Semester End Examination: 70 Marks
Continuous Internal Evaluation: 30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ऋग्वेद सूक्तः- ईन्द्र(२-१२), नदी-विश्वामित्र (३-३३), पूषन (६-५८), कितव (१०-३४)	15	14
Unit-2	अथर्ववेद सूक्तः- मेघाजनन (१-१), मधुविद्या (१-३४), वाणिज्य (३-१५), राष्ट्रभाषा (७-१२)	15	14
Unit-3	ब्राह्मण ग्रंथः- अथर्ववेद ब्राह्मण - अथर्ववेद (८/१२/१४), शतपथ ब्राह्मण - मनुमत्स्य वृतांत (१/८/१)	15	14
Unit-4	वेदांग - निरुक्त - अध्याय १	15	14
Unit-5	वेदांग-ज्योतिष, भारतीय ज्योतिषशास्त्रનો ઉદ્દગમ, વિકાસ, જ્યોતિષના પાંચ અંગ, પાંચ યોગ, બાર ભાવ, રાશિપરિચય, ગુણધર્મ	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. જાતક-પારિજાતક-ચૌખમ્બા
2. વૈદિક પાઠાવલી - ર. છો. પરીખ, ગુજરાત પુરાતત્વ મંદિર, અમદાવાદ.
3. અથર્વવેદ પ્રથમ કાંડ (ગુજરાતી) - દશરથ વેદિયા
4. અથર્વવેદ સંહિતા - શ્રી રામ શર્મા તથા ભગવતીદેવી શર્મા
5. વૈદિક વ્યાકરણ - રામગોપાલ
6. વૈદિક રીડર - મૈક ડોનાલ્ડ.
7. વૈદિક સિલેક્શન પ્રથમ ભાગ - બોમ્બે યુનિવર્સિટી
8. વૈદિક રીડર - પિટર્સન
9. નિરુક્ત - એ. ડી. શાસ્ત્રી
10. સૂક્તસુધા તથા નિરુક્ત પરમર્શ - પ્રા. ર. જ. જાની
11. ભારતીય જ્યોતિષ - એસ. બી. દિક્ષિત (અનુવાદ-શિવનાથ ઝારખંડી)
12. ભારતીય જ્યોતિષ - નેમિચન્દ્ર શાસ્ત્રી, ભારતીય જ્ઞાનપીઠ, વારાણસી.

PAPER – 2 - કાવ્યશાસ્ત્ર (Choice Based)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	કાવ્યશાસ્ત્ર: ઉદ્ભવ તથા વિકાસ, કાવ્યશાસ્ત્ર અને અન્ય શાસ્ત્રો	15	14
Unit-2	ભરતનાટ્યશાસ્ત્ર: અધ્યાય-૬ (નિયતાંશ)	15	14
Unit-3	ધનંજયકૃત – દશરૂપકમ્ (૧,૨ પ્રકાશ)	15	14
Unit-4	ધનંજયકૃત – દશરૂપકમ્ (૩, ૪ પ્રકાશ)	15	14
Unit-5	જગન્નાથ – રસગંગાધર (પરિચ્છેદ-૧ આનન-૧ મંગલાચરણ થી નવરસની યાદી સુધી)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

- ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર ભાગ- ૧,૨ – બલદેવ ઉપાધ્યાય
- રસ સિદ્ધાંત – ડૉ. નગેન્દ્ર
- કાવ્ય લોચન – પ્રા. આર. જે. જાની
- સાહિત્ય મીમાંસ – વિષ્ણુપદ ભટ્ટાચાર્ય
- ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર મંજૂષા – આર. એસ. વૈધ
- ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર – જી. ટી. દેશપાંડે
- કાવ્યતત્વ વિચાર – નગીનદાસ પારેખ

PAPER – 3 - દાર્શનિક સિદ્ધાંતો

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	શંકરાચાર્યના સિદ્ધાંતો (બ્રહ્મ, માયા, જગત, અધ્યાસ)	15	14
Unit-2	શાંકરભાષ્ય સ્મૃતિપાઠ (સૂત્ર – ૧ થી ૧૩)	15	14
Unit-3	શાંકરભાષ્ય સ્મૃતિપાઠ (સૂત્ર – ૧૪ થી ૩૧)	15	14
Unit-4	ઈશ્વરકૃષ્ણ રચિત સાંખ્યકારિકા (૧ થી ૩૫ કારિકા)	15	14
Unit-5	ઈશ્વરકૃષ્ણ રચિત સાંખ્યકારિકા (૩૬ થી ૭૨ કારિકા)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. History of Indian Philosophy – Das Gupta
2. History of Indian Philosophy – Radha Krishanan
3. History of Indian Philosophy – Hariyanna
4. Philosophy of the Upanishad's – Radha Krishanan
5. Studies in Indian Philosophy – Bhattacharya
6. સાંખ્યકારિકા – બલરામ ઉદાસીનજીની વૃત્તિ સાથે, હરિદ્વાર
7. બ્રહ્મસૂત્ર શાંકરભાષ્ય – સ્મૃતિપાઠ – સત્યાનંદ સરસ્વતી

PAPER – 4 - ललतलवलङ्गय

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ढेघदूत – पूरूढेघ (१ थी रप शूढुक)	15	14
Unit-2	ढेघदूत – पूरूढेघ (२ॢ थी ॡ० शूढुक)	15	14
Unit-3	कलढंढरी (ढडलशूवेतलवृतलंत) (१ थी रप परलशूढेद)	15	14
Unit-4	उतरलढयूरलत (२स-दरूशन)	15	14
Unit-5	करुणवललस	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. संसूकृत सललतूतूढुनू ढतलडलस – डलदूदेव उडलधूडलड
2. ढेघदूत – अेढ. आर. कलणे
3. डलललडडू कल आदलन – डूदलन – अढरनलथ डलडेड
4. उतरलढयूरलत – उडलशंक२ ऒूषी
5. कलढंढरी:– अेक सलंसूकृतलक अधूडडन – वलसूदूेव शरलल अडवलल
6. कलढंढरी:– अेक शलसूतूरीड अधूडडन – रलऐशूवरूी डडू
7. Kalidas his style and his times – S.A.Bnis
8. The Kadambri of Banabhatta – P.V.Kane
9. ऒगनूनलथ – कृत करुणवललस

M.A. (SANSKRIT)
SEMESTER – II

PAPER – 5 - सिद्धांतकौमुदी अने भाषाविज्ञान

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	सिद्धांतकौमुदी – संज्ञाप्रकरण	15	14
Unit-2	सिद्धांतकौमुदी – कारकप्रकरण	15	14
Unit-3	सन्ध्यात्मक विशेषताओ – ग्रिम, आसमेन – वर्नरनो नियम, अपश्रुति, संस्कृत भाषा पर अन्य भाषानो प्रभाव	15	14
Unit-4	वाक्यसंरचना सिद्धांत	15	14
Unit-5	अर्थविज्ञानसिद्धांत	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. संस्कृत भाषा – टी. बरो
2. भाषाविज्ञान – मंगलदेव शास्त्री
3. संस्कृतका भाषाशास्त्रीय अध्ययन – बोलाशंकर व्यास
4. सिद्धांतकौमुदी – लडोळी दीक्षित
5. संस्कृतनुं तुलनात्मक भाषाविज्ञान – जितेन्द्र देसाई
6. संस्कृत भाषाविज्ञान – जितेन्द्र देसाई

PAPER – 6 काव्यशास्त्र (वैकल्पिक)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	काव्यरचनानुं आदि स्वरूप, आदि विकास, रस, अलंकार, रीति, ध्वनि, वक्रोक्ति, औचित्य, विश्लेषण, गुण-दोष, अर्थ निर्धारण	15	14
Unit-2	आनंदवर्धनकृत ध्वन्यालोक (उद्योत १,२)	15	14
Unit-3	लामडकृत काव्यालंकार (परिच्छेद १ थी ३)	15	14
Unit-4	राजशेखरकृत काव्यमीमांसा (अध्याय १ थी ४)	15	14
Unit-5	राजशेखर कृत काव्यमीमांसा (अध्याय ५ थी ८)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. भारतीयकाव्यशास्त्रनी परंपरा – डॉ. नगेन्द्र
2. संस्कृत काव्यशास्त्रमां ध्वनिसिद्धांत – एम. एम. शर्मा
3. भारतीय साहित्यविचार मंजूषा – गुजरात युनिवर्सिटी, ग्रंथ निर्माणा बोर्ड, अमदावाद.
4. संस्कृत काव्यशास्त्रनो इतिहास – पी. वी. काणे.
5. काव्यलोचन – प्रा. आर. जे. जानी
6. संस्कृत काव्यसमीक्षा – रमेश शुक्ल
7. History of Sanskrit Poetics – S.K.De
8. History of Sanskrit Poetics – P.V.Kane

PAPER – 6 - व्याकरण परंपरा (वैकल्पिक)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ऋक प्रातिशाह्य – प्रथम पटल	15	14
Unit-2	पाणिनीय शिक्षा	15	14
Unit-3	भर्तृहरिकृत वाक्यपदीय (प्रथम कांड-नियतांश)	15	14
Unit-4	सिद्धांतकौमुदी : अय-उलसन्धिप्रकरण	15	14
Unit-5	सिद्धांतकौमुदी – समासप्रकरण: अव्ययीभाव समास, तत्पुरुषसमासप्रकरण	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. अष्टाध्यायी – संपा. डॉ. किशोर पाठक
2. पाणिनीय व्याकरण – पद्य कौमुदी – डॉ. वसंत परीष
3. संस्कृत शास्त्रो का इतिहास – बलदेव उपाध्याय
4. समास सन्दर्शिका – ले. डॉ. बालगोविंद झा, यौभंभा
5. लघु सिद्धांत कौमुदी – व्याख्या श्री गिरीशकुमार ठक्कर, यौभंभा
6. लघु सिद्धांत कौमुदी – विवृतिकार – ईश्वरचंद्र
7. पाणिनीय लघुयन्द्रिका – डॉ. नारायण कंसारा
8. लघु सिद्धांत कौमुदी – व्याख्याकार – श्री धरानंद शास्त्री
9. पाणिनीय शिक्षा – ब्रजभूषणदास, बनारस.
10. वाक्यपदीय – अनु. जयदेव शुक्ल। ईमईयद्यमः
11. The Rgveda – Pratisakhya – M.D. Shashtri

PAPER – 7 - બ્રહ્મસૂત્ર અણુભાષ્ય, મોહમુદ્ગરસ્તોત્ર અને તર્કભાષા

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	બ્રહ્મસૂત્ર અણુભાષ્ય (૧-૧-૧ થી ૧૦)	15	14
Unit-2	શંકરાચાર્યરચિત મોહમુદ્ગરસ્તોત્ર	15	14
Unit-3	વેદાંતસાર	15	14
Unit-4	કેશવમિશ્રરચિત: તર્કભાષા (પ્રમાણ-વિચાર)	15	14
Unit-5	કેશવમિશ્રરચિત: તર્ક ભાષા (પ્રમેય-શેષ વિચાર)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. અદ્વૈત વેદાંત – ત્રિપાઠી
2. ભારતીય દર્શન એક નવી દૃષ્ટિ – ડૉ. જગદીશચન્દ્ર જૈન
3. ભારતીય દર્શનશાસ્ત્ર – ડૉ. ધર્મેન્દ્રનાથ શાસ્ત્રી
4. ષડ્દર્શન (બીજો ખંડ) – નગીનદાસ શાહ
5. ન્યાય દર્શનમ – આચાર્ય ઉદયવીર શાસ્ત્રી
6. Shri Vallabhacharya – Bhai Manilal Parekh
7. History of Indian Philosophy – Dasgupta
8. History of Indian Philosophy – Radhakrisnan
9. History of Indian Philosophy – Hariyanna
10. History of Indian Philosophy – Belvalkar

M.A. (SANSKRIT)
SEMESTER – III

PAPER – 8 - પુરાણોત્તિહાસ

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ભારતીય સાહિત્ય પર રામાયણ-મહાભારતનો પ્રભાવ, રામાયણ-મહાભારતનો રચનાકાલ, કથાવસ્તુ તથા કાવ્ય સૌન્દર્ય, મહાકાવ્ય અને વીરકાવ્ય તરીકે રામાયણ અને મહાભારત	15	14
Unit-2	વાલ્મીકિકૃત સુંદરકાંડ (સર્ગ-૧ સર્વાંગીણ અભ્યાસ)	15	14
Unit-3	વાલ્મીકિ કૃત સુંદરકાંડ (૧ થી ૧૫નું રસલક્ષી વિવેચન)	15	14
Unit-4	વિરાટપર્વ – રસલક્ષી વિવેચન	15	14
Unit-5	શ્રીમદ ભાગવત પુરાણ: કાવ્યકલા, વિદ્વત્તા, સિદ્ધાંત, ધર્મ શ્રદ્ધા, ચિંતન આદિ સંદર્ભે ભાગવતનું પર્યવેક્ષણ, ભીષ્મસ્તુતિ (૧/૯), ગોપિકાગીત (૧૦/૩૧)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. ઈતિહાસ પુરાણાખ્યાન સંગ્રહ – રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી
2. વાલ્મીકિ રામાયણ – ઓરિએન્ટલ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ, બરોડા.
3. શ્રીમદ ભાગવત મહાપુરાણ – ગોરખપુર.
4. આદિ કવિ વાલ્મીકિ – રાધા વલ્લભ ત્રિપાઠી
5. મહાભારત વિરાટપર્વ – સસ્તુ સાહિત્ય વર્ધક
6. શ્રી મહાભારતમ – એ. વી. મહેતા
7. પુરાણ વિમર્શ – બલદેવ ઉપાધ્યાય
8. પુરાણતત્વ વિમર્શ – થાનેશચંદ્ર ઉપ્રેતી
9. Historical and Cultural Studies in the Puranas

PAPER – 9 - ऋग्वेद (मंडल-७), केनोपनिषद्, निरुक्त अने छंदशास्त्र

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ऋग्वेदनो रचनाकाण, ऋग्वेद-समाज, ऋग्वेद-विभाजन, ऋग्वेद-भाषा शैली, ऋग्वेदना सातमा मंडलनी विशेषताओ	15	14
Unit-2	ऋग्वेद मंडल-७: आप्रीसूक्त(२), दशराज्ञ युद्ध (१८, ३३, ८३), मंडूक (१०३), रक्षोदन (१०४)	15	14
Unit-3	उपनिषद्-केनोपनिषद्	15	14
Unit-4	वेदांग-निरुक्त - अध्याय २	15	14
Unit-5	छंद : छंदशास्त्रनो उदगम - विकास, छंद संज्ञा, छंद प्राचीनता, छंद आवश्यकता समवृत्त छंद - तोटक, दोधक, द्रुतविलंबित, पृथ्वी, रथोद्धता,शालिनी, हरिणी, सुवदना	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. वैदिक पाठावली - र. छो. परीष
2. ऋग्वेद मंडल - ७, वैदिक सीलेकशन, ओम्भे युनिवर्सिटी,
3. निरुक्त - ओ. डी. शास्त्री
4. सुक्तसुधा तथा निरुक्त परामर्श - प्रा. र. ज. जानी
5. पिंगलाचार्य कृत छंदशास्त्र - गोविंदलाल शाह
6. छंद प्रवेशिका - पाटीदार
7. संस्कृत छंद रचना - वसंत लड

PAPER – 10 ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર (Choice Based)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્ર તથા સૌન્દર્યશાસ્ત્રનાં પ્રમુખ ગ્રંથો, ચિંતક, પ્રમુખ સિદ્ધાંતો	15	14
Unit-2	ભરતનાટ્યશાસ્ત્ર – અધ્યાય ૧-૨	15	14
Unit-3	વામનકૃત – કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિ (નિયતાંશ)	15	14
Unit-4	ભારતીય તથા પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય વિવેચન સિદ્ધાંતોની તુલના	15	14
Unit-5	સાહિત્યમાં વિવિધ સ્વતંત્રકલા, સૌન્દર્ય વિભાવના, કવિ સમય, પારિભાષિક શબ્દ, ગૃહીત સિદ્ધાંત	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર – (ભાગ ૧,૨) – બલદેવ ઉપાધ્યાય
2. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર મંજૂષા – આર. એસ. વૈદ્ય
3. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર – જી. ટી. દેશપાંડે
4. સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ – ડૉ. એસ. કે. ડે.
5. ભારતીય એવં પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્ર પરિશીલન – ડૉ. ત્રિભુવન મિશ્ર
6. કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિ – વામન રચિત
7. સાહિત્યશાસ્ત્ર તથા સૌન્દર્યશાસ્ત્ર
8. ભરતનાટ્યશાસ્ત્રનું રસસૂત્ર, રૂપકનાં પ્રકારો, ધ્વનિ સિદ્ધાંત

PAPER – 11 - दर्शनशास्त्र

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	आचार्योक्तुं तत्वचिंतनः- रामानुजाचार्यनो विशिष्टद्वैत, वल्लभाचार्यनो शुद्धद्वैत, भ्र्वाचार्यनो द्वैतवाद	15	14
Unit-2	गौडपादकारिका: (अध्याय: १)	15	14
Unit-3	गौडपादकारिका: (अध्याय: २)	15	14
Unit-4	अन्नं लङ् - तर्क संग्रह (१ थी १८)	15	14
Unit-5	अन्नं लङ् - तर्क संग्रह (१८ थी ८१)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. आचार्योक्तुं तत्व चिंतन - सी. वी. रावल
2. गौडपादकारिका - आर. डी. करमाकर
3. तर्क संग्रह - अन्नं लङ्कृत
4. History of Indian Philosophy - Dasgupta
5. History of Indian Philosophy - Radhakrishnan
6. History of Indian Philosophy - Hariyanna
7. Philosophy of the Upanishads - Radha Krishnan
8. Studies in Indian Philosophy - Bhattacharya

PAPER – 12 – प्रशिष्ट साहित्य

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	रघुवंश(सर्ग –१४)	15	14
Unit-2	दशकुमारचरित (उच्छवास-६)	15	14
Unit-3	दशकुमारचरित (उच्छवास-७)	15	14
Unit-4	मृच्छकटिक (नियतांश)	15	14
Unit-5	वैराग्यशतक (१ थी २५)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. रघुवंश (सर्ग-१४)
2. दशकुमारचरित (उच्छवास-६,७)
3. मृच्छकटिक
4. वैराग्यशतक

M.A. (SANSKRIT)
SEMESTER – IV

PAPER – 13 – ભાષાવિજ્ઞાન – સંશોધનપદ્ધતિ

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ભાષાશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ-વૈદિક કાળ, પાણિનીય પરમ્પરા	15	14
Unit-2	લિપિ એટલે શું? લિપિશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ, બ્રાહ્મી અને ખરોષ્ટી – લિપિ	15	14
Unit-3	ભારતીય પાઠ સમીક્ષા	15	14
Unit-4	પાણિનીય શિક્ષા	15	14
Unit-5	ધ્વનિવિજ્ઞાન	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	10 Marks
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. ભાષાશાસ્ત્ર અને પ્રાચીન ભારતીય આર્ય ભાષા.
2. ભાષા વિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ પાણિનીય વ્યાકરણનું અનુશીલન
3. સંસ્કૃત પાઠુલિપિઓ અને સમીક્ષીત પાઠ વિજ્ઞાન
4. ભાષા વિજ્ઞાન – મંગલદેવ શાસ્ત્ર
5. સંસ્કૃતનું ભાષા શાસ્ત્રીય અધ્યયન – ભોલાશંકર વ્યાસ
6. સંસ્કૃત ભાષા વિજ્ઞાનની ભૂમિકા – આર. જે. જોષી
7. ભારતીય પાઠ સમીક્ષા – કર્તે

PAPER – 14 - काव्यशास्त्रनो परिचय, साहित्य दर्पण अने काव्यादर्श (वैकल्पिक)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	काव्यशास्त्रनी विभावन, शंकुड-लोल्लट, कुंतक-मडिम लड	15	14
Unit-2	साहित्य-दर्पण (परिच्छेड-ड : १ थी ड० कारिका)	15	14
Unit-3	साहित्य-दर्पण (परिच्छेड-ड : ड१ थी १२१ कारिका)	15	14
Unit-4	काव्यादर्श (प्रथम परिच्छेड : १ थी ५०)	15	14
Unit-5	काव्यादर्श (प्रथम परिच्छेड : ५१ थी १०५)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. संस्कृत काव्यशास्त्रनो ढतलडस - पी. वी. काणु
2. लारतीय काव्यशास्त्र परडडरल - डी. नगुनुदुर
3. लारतीय साहित्य वलर डंजुषल - गंध नलरडलण डुडुड
4. History of Sanskrit Poetics – S.K.De
5. History of Sanskrit Poetics – P.V.Kame
6. काव्यादर्श
7. साहित्यदर्पण

PAPER – 14 – व्याकरणशास्त्र (वैकल्पिक)

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	ऋकप्रातिशाख्य (द्वितीयपटल)	15	14
Unit-2	वाक्यपदीय (नियतांश)	15	14
Unit-3	वाक्यपदीय (नियतांश)	15	14
Unit-4	पातंजल महाभाष्य (आ. १नियतांश)	15	14
Unit-5	समास, कृदन्त, भावे प्रयोग, सति सप्तमी प्रयोग	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. The Rigveda Pratisakhya – M.D.Shashatri
2. समास संदर्शिका – ले. डॉ. बालगोविंद झा, योम्बा
3. वाक्यपदीय – अनु. जयदेव शुक्ल, अेल. एन्डोलोज
4. संस्कृत व्याकरण प्रवेशिका
5. संस्कृत संदोह
6. संस्कृत वाक्यसंरचना – वसंतभाई लड्ड

PAPER – 15 – तत्त्वज्ञान अने दर्शन

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	"दर्शन" शब्दनी विभावना, षडदर्शन सिद्धांतो, दर्शननो उदगम अने विकास, पाश्चात्य-पोर्वात्यदर्शननी विशेषताओ	15	14
Unit-2	तर्कपाठ – सूत्र १ थी १७	15	14
Unit-3	तर्कपाठ – सूत्र ३३ थी ४५	15	14
Unit-4	ईशोपनिषद्	15	14
Unit-5	शंकराचार्यकृत – सौन्दर्यलहरी (रसलक्षी विवेचन)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. भारतीय दर्शनशास्त्र – डॉ. धर्मन्द्नाथ शास्त्री
2. षड दर्शन – नगीनदास शाह
3. भारतीय दर्शन अने नयी दृष्टि – डॉ. जगदीशचंद्र
4. अद्वैत वेदांत – त्रिपाठी
5. ईशोपनिषद् – गौतम पटेल
6. सौन्दर्य लहरी – सस्तु साहित्य
7. History of Indian Philosophy – Dasgupta
8. History of Indian Philosophy – Radhakrisnan
9. History of Indian Philosophy – Hariyanna
10. History of Indian Philosophy – Belvalkar

PAPER – 16 – रामायण, महाभारत અને પુરાણ

Credits: 05

Total Marks:		100 Marks
Marks:	Semester End Examination:	70 Marks
	Continuous Internal Evaluation:	30 Marks

UNIT	DETAILED SYLLABUS	TEACHING HOURS	MARKS / WEIGHT
Unit-1	પુરાણ: પરિભાષા, રામાયણ, મહાભારતનો અન્ય સાહિત્ય પર પ્રભાવ, રામાયણ-મહાભારત કાલીન સમાજ અને સંસ્કૃતિ	15	14
Unit-2	વાલ્મીકિકૃત અયોધ્યાકાંડ (નિયતાંશ)	15	14
Unit-3	વાલ્મીકિકૃત અયોધ્યાકાંડ (રસલક્ષી વિવેચન)	15	14
Unit-4	મહાભારત (વિદૂરનીતિ)	15	14
Unit-5	વાયુ પુરાણ (પૂર્વાર્ધ અધ્યાય ૧ થી ૩૬)	15	14

Break up of Continuous Internal Evaluation:

1. Assignment	10 Marks
2. Seminar	10 Marks
3. Test	<u>10 Marks</u>
Total Marks	30 Marks

Reference / Text- Books/ Additional Reading:

1. વાલ્મીકિ રામાયણ – ઓરિયેન્ટલ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ, બરોડા
2. શ્રી મહાભારત – એ. વી. મહેતા
3. આદિ કવિ વાલ્મીકિ – રાધા વલ્લભ ત્રિપાઠી
4. ઈતિહાસ પુરાણ આખ્યાન સંગ્રહ – રાધા વલ્લભ ત્રિપાઠી
5. પુરાણ વિમર્શ – બલદેવ ઉપાધ્યાય
6. પુરાણ તત્ત્વવિમર્શ – થાનેચંદ્ર ઉપૈતી
7. Historical and Cultural studies in the Puranas